

اساسنامه بنیاد شهید محمد فهیم دشتی

سرسخن

بنیاد فهیم دشتی، یک نهاد غیرسیاسی و غیرانتفاعی است که پس از شهادت فهیم دشتی، نویسنده و خبرنگار شناخته شده‌ی افغانستان، توسط خانواده، دوستان و همکاران او به منظور حمایت از خبرنگاران، پشتیبانی از رسانه‌های آزاد و تأمین و گسترش حق پخش و چرخش آزاد اطلاعات، و تضمین و تأمین دسترسی آزادانه و سریع به آن -که فهیم دشتی نیز زنده گی خود را وقف همین راه کرد- ایجاد شده است.

دفتر مرکزی بنیاد، به صورت موقتی و تا زمان لزوم دید بورد رهبری، در کانادا موقعیت دارد. این نهاد در ایالات متحده امریکا و اروپا نیز فعالیت داشته، و در صورتی که اهداف اساسی آن ایجاب کند به کار و فعالیت در سایر کشور ها نیز خواهد پرداخت.

بنیاد به منظور برقراری تماس با مخاطبان و هم چنان به منظور در میان گذاشتن اخبار و اطلاعات، گزارش های مربوطه را از طریق وب سایت <https://dashtyfoundation.org> نشر می‌کند. حساب کاربری بنیاد در شبکه اجتماعی فیسبوک از طریق نشانی ذیل قابل دسترس است:

<https://www.facebook.com/fahimdashtyfoundation>

بنیاد، همان گونه که در بخش اهداف و ساحه‌ی کار آن توضیح یافته است، تمام تلاش و فعالیت خود را در مطابقت با آیین نامه‌ی بنیاد، معطوف به حمایت و پشتیبانی از تأمین و گسترش آزادی بیان، آزادی رسانه ها، حمایت از خبرنگاران و هم چنان پخش و چرخش آزادانه‌ی اطلاعات خواهد ساخت و در این راستا با تمام نهاد های همسو همکاری همه جانبه خواهد داشت.

بنیاد، شفافیت و صداقت را در همه عرصه های فعالیت خویش به صورت جدی رعایت کرده و تمام اطلاعات در امور مالی، اداری، و فعالیت مسلکی را بدون استثنا با مخاطبان خویش در میان خواهد گذاشت.

اهداف و ساحه‌ی کار:

اهداف اساسی بنیاد، موارد ذیل را در بر گرفته، اما محدود به آن نمی باشد:

- ۱-زمینه سازی حمایت از خبرنگاران مهاجر شده‌ی افغانستان
- ۲-اهدای جایزه ی سالانه ی "گزارشگر سال" به بهترین خبرنگار افغانستان
- ۳-زمینه سازی حمایت از خانواده های خبرنگاران توقیف شده و جان باخته در افغانستان
- ۴-بنیان گذاری شبکه ی برون مرزی حمایت از آزادی بیان و آزادی رسانه ها در افغانستان
- ۵-چاپ گزارش سه ماهه‌ی "دیده بان آزادی بیان" به منظور بررسی وضعیت آزادی بیان در افغانستان
- ۶-حمایت از جنبش حق طلبانه‌ی حقوق مدنی بانوان به ویژه خانم‌های خبرنگار در افغانستان
- ۷-برقراری تماس با نهاد های جهانی و هم چنان همکاری با آنان در حمایت از آزادی بیان و آزادی رسانه ها در افغانستان
- ۸-ایجاد شبکه ی خبرنگاران افغانستان به منظور نهادینه سازی آزادی بیان

اساسنامه بنیاد شهید محمد فهیم دشتی

سرسخن

۹- زمینه سازی برای حمایت از رسانه های آزاد و مستقل افغانستان

۱۰- تلاش برای نهادینه ساختن حق دسترسی به اطلاعات در افغانستان

۱۱- زمینه سازی تحصیل در رشته های مربوط به ژورنالیزم و اطلاعات عامه

برنامه ها:

بنیاد به منظور دستیابی به اهداف خود، با توجه به شرایط زمانی و مکانی و امکانات موجوده، طرح ها و برنامه هایی را تطبیق خواهد کرد که شامل موارد ذیل بوده، اما محدود به آن نمی باشد:

۱- در بخش حمایت از خبرنگاران مهاجر شده ی افغانستان:

در پیامد سقوط حکومت در کابل در اگست ۲۰۲۱ تعداد چشمگیر خبرنگاران از بیم افتادن به دست طالبان، کابل را ترک کردند. کسانی که زمینه ی بهتر داشتند به کشور های اروپایی و امریکایی رسیدند، اما تعدادی هم ناگزیر شدند گزینه های ایران، پاکستان، ترکیه و کشور های آسیای میانه را ترجیح دهند که در مواردی در شرایط ناگوار اقتصادی و سیاسی به سر می برند.

با آن که خبرنگاران مقیم کشور های دسته ی دوم از نظر اقتصادی در شرایط ناگوارتر قرار دارند و نیاز است تا با استفاده از استعداد و توانایی شان، زمینه ی کار با نهاد های مرتبط به ایشان فراهم گردد؛ هر دو گروه به حمایت نیاز دارند تا بدون توجه به جو حاکم در افغانستان، از خودسانسوری پرهیز کرده به کار آزاد و مستقل بپردازند.

بنیاد، تلاش خواهد کرد تا در طی یک تا سه سال آینده، با شناسایی، طبقه بندی، تشخیص استعداد و توانایی، و هم چنان علاقه مندی خبرنگاران یاد شده، زمینه ی جذب آنان در نهاد های مرتبط را فراهم ساخته، آن ها را مورد حمایت مسلکی قرار دهد.

به منظور دستیابی به این مأمول، بنیاد، کمیته ای ۷ عضوی را از خبرنگاران و کارگزاران نهاد های پیشین حمایت از آزادی بیان و رسانه های افغانستان ایجاد خواهد کرد تا در زودترین فرصت ممکنه اقدامات عملی در زمینه را در مطابقت با راهکار تائید شده از سوی بورد رهبری بنیاد، آغاز کنند.

۲- اهدای جایزه به گزارشگر سال و بهترین خبرنگار افغانستان:

کار خبرنگاری در افغانستان امروز با چالش های متعدد و حتا با تهدید حیاتی مواجه است. با توجه به وضعیت حاکم در جامعه، تهیه ی گزارش های مستند، جامع، مسلکی، غیرجانبدارانه، اصلاح کننده، آگاهی بخش و شجاعانه، بدون پذیرش خطرات احتمالی و بالقوه ممکن نیست. به منظور حمایت از کار خبرنگاران نخبه و تشویق و پشتیبانی نشر و پخش همچو گزارش ها، بنیاد، به اساس نظر و رای گروهی ۷ عضوی، همه ساله "گزارشگر سال افغانستان" را با توجه به معیار هایی که در گزارش رعایت شده باشد، انتخاب کرده و با اهدای جایزه مورد استقبال قرار خواهد داد.

معیار های گزارش سال و هم چنان مقدار و نوع جایزه را گروه ۵ عضوی پیشنهاد خواهند کرد که پس از تائید بورد رهبری بنیاد، مورد تطبیق قرار می گیرد. این جایزه همه ساله در آغاز سال خورشیدی اهدا خواهد شد.

۳- حمایت از خانواده های خبرنگاران توقیف شده و جان باخته در افغانستان:

پس از سقوط کابل به دست طالبان در اگست ۲۰۲۱ و حتا پیش از آن، طالبان برخی خبرنگاران را فقط به دلیل آن که با استفاده از آزادی بیان و با توجه به حق مردم در دسترسی به اطلاعات به کار خبرنگاری پرداخته بودند، گرفتار و توقیف کرده و در نتیجه خانواده های آنان را با مشکلات مالی و اقتصادی مواجه ساخته اند. بنیاد، در کنار این که برای رهایی این

اساسنامه بنیاد شهید محمد فهیم دشتی

سرسخن

خبرنگاران دادخواهی خواهد کرد، تلاش می کند تا به حمایت های مادی و معنوی از خانواده های آنان نیز بپردازد. خانواده های خبرنگارانی که به هر دلیلی در جریان کار در افغانستان جان باخته اند، نیز مورد حمایت قرار خواهند گرفت. هر بنیاد، صندوق مالی را به این منظور تأسیس خواهد کرد که در طی یک تا سه سال آینده، همزمان با جمع آوری کمک های مالی، حمایت از خانواده های مستحق را نیز تحت نظر کمیته ی ۵ عضوی خبرنگاران انجام خواهد داد.

کمیته ی حمایت از خانواده های خبرنگاران توقیف شده و جان باخته در افغانستان در کار خود مستقل بوده و تحت نظر رئیس بنیاد، فعالیت می کند.

۴- بنیان گذاری شبکه ی برون مرزی حمایت از آزادی بیان و آزادی رسانه ها در افغانستان:

سقوط کابل به دست طالبان، آزادی نوپای بیان و رسانه ها را با چالش های متعدد مواجه ساخت. تهدید، خوف و بیم، توقیف، لت و کوب، و از دست دادن کار، چالش هایی اند که خبرنگاران و رسانه ها را ناگزیر ساخته تا نتوانند واقعیت را آن گونه که هست، بازتاب دهند. این وضعیت به خودسانسوری گسترده انجامیده که کیفیت کار خبرنگاری در افغانستان را تحت تأثیر قرار داده است. بنیاد، به منظور جلب توجه نهاد های جهانی و مرتبط، تلاش خواهد کرد تا شبکه ی برون مرزی حمایت از آزادی بیان و آزادی رسانه ها در افغانستان را ایجاد کرده و با رعایت چارچوب های مرسوم به حمایت از آزادی بیان و رسانه ها در افغانستان پرداخته و توجه جهان را به این امر مهم جلب کرده و فشار لازم را وارد کند تا آزادی بیان منحصی یک حق مسلم رعایت شود.

۵- چاپ گزارش سه ماهه ی "دیده بان آزادی بیان" در افغانستان به منظور بررسی وضعیت در همین ساحه:

با توجه به تعدد و گسترده بودن نقض معیار های آزادی بیان و آزادی رسانه ها در افغانستان و هم چنان با توجه به تهدید هایی که خبرنگاران با آن مواجه هستند، بنیاد در نظر دارد تا گزارش های سه ماهه از وضعیت آزادی بیان در افغانستان را در یک نشریه مستقل ماهانه به چاپ رسانیده و از یک طرف تصویر اصلی وضعیت کنونی آزادی بیان را به نمایش گذاشته و از سوی دیگر به جلب کمک های مادی و معنوی به منظور بهبود وضعیت بپردازد. گزارش سه ماهه، دستاورد کار پیگیر گروهی ۶ عضوی خواهد بود که به عنوان "اعضای بورد دیده بان آزادی بیان" با بنیاد همکاری خواهند داشت. سهم گیری اعضای بورد رهبری بنیاد به عنوان عضو در بورد دیده بان آزادی بیان، مانعی نداشته، اما تلاش خواهد شد تا کم از کم ۵۰ درصد از اعضای بورد، از میان خبرنگاران مستقل و به ویژه خبرنگاران مقیم در افغانستان انتخاب شوند. با توجه به جو حاکم در کشور، شهرت این خبرنگاران نیز بنیاد محفوظ مانده و آنان اجازه خواهند داشت تا از نام مستعار استفاده کنند.

۶- حمایت از جنبش حق طلبانه ی حقوق مدنی خانم ها به ویژه خانم های خبرنگار در افغانستان:

با آن که بازتاب خبر های مرتبط با جنبش ها و تظاهرات حق طلبانه ی خانم ها در افغانستان به شدت تحت سانسور طالبان قرار داشت، اما یک سال گذشته نشان داد که خانم ها با شهامت و شجاعت بی نظیر در کابل و برخی شهر های بزرگ مثل هرات، بلخ، بدخشان، تخار، پنجشیر، پروان، ننگرهار و جا های دیگر در روز روشن به جاده ها ریخته و صدای حق طلبانه ی شان را بلند کردند. متأسفانه با توجه به شرایط پدید آمده و تمرکز توجه جهان به مسایل بحرانی و بشری مثل جنگ در اوکراین، جنبش های خانم ها در افغانستان مورد حمایت لازم قرار نگرفت و سرکوب ظالمانه ی طالبان تا سرحد دستگیری و ناپدید شدن خانم ها ادامه یافت. روشن است که نكوهش و تقبیح لفظی، مؤثریت لازم را ندارد تا طالبان را به رعایت حقوق مردم و به ویژه خانم ها و ادارد. از همین رو، بنیاد، در نظر دارد تا پس از مطالعه دقیق شرایط و امکانات، به حمایت از جنبش های حقوق مدنی خانم ها و به ویژه خانم های خبرنگار بپردازد.

۷- برقراری تماس با نهاد های جهانی و هم چنان همکاری با آنان در حمایت از آزادی بیان و آزادی رسانه ها در افغانستان:

بنیاد، به منظور پدید آوردن هماهنگی در اقدامات و هم چنان بلند بردن سطح مؤثریت کار، تماس هایی را با نهاد های جهانی حمایت از آزادی بیان و رسانه ها برقرار خواهد کرد. بنیاد به این منظور یک سلسله اقدامات به شمول برگزاری کنفرانس ها و نشست های مشترک با صابینظران و دست اندرکاران عرصه را در نظر داشته و تلاش خواهد کرد تا با زمینه سازی تبادل نظر و هم چنان تبادل آگاهی ها، زمینه ی کار هماهنگ و مؤثر را در راستای حمایت از آزادی بیان و رسانه ها پدید آورده و

اساسنامه بنیاد شهید محمد فهیم دشتی

سرسخن

اقدامات پراکنده و انفرادی را به اقدامات مؤثر و جمعی تبدیل کرده و حمایت مؤثر از آزادی بیان را در محراق توجه قرار دهد.

۸- ایجاد شبکه ی خبرنگاران افغانستان به منظور نهادینه سازی آزادی بیان:

با آن که حتی پس از سقوط کابل به دست طالبان در اگست ۲۰۲۱ برخی از نهاد های صنفی خبرنگار توانستند حضور شان در عرصه را از راه دور هم حفظ کنند، متأسفانه باید گفت که نوعی ناهماهنگی و پراکنده گی طبیعی در امور پدید آمد که ناشی از بی جا شدن دفاتر نهاد ها و پراکنده شدن اعضای آن می باشد. بنیاد، تلاش خواهد کرد تا در تفاهم نزدیک با مسولان نهاد های قبلی و هم چنان نهاد های تازه ایجاد شده، شبکه ی وسیع خبرنگاران افغانستان را به منظور نهادینه ساختن آزادی بیان در افغانستان، ایجاد و از آن حمایت کند. این شبکه در کار خود مستقل خواهد بود و به اساس معیار ها و کود های اخلاقی که مؤثریت کار نهاد های حمایت از خبرنگاران را تضمین می کند، کار خواهد کرد.

۹- زمینه سازی برای حمایت از رسانه های آزاد و مستقل افغانستان:

سقوط کابل به دست طالبان در اگست ۲۰۲۱ تمام رسانه های آزاد را در یک حالت آسیب پذیری قرار داد که اگر از سویی با محدودیت ها در کار خبررسانی مواجه شدند، از سوی دیگر به علت محدود شدن منابع درآمد مالی به شمول اعلانات بازرگانی، چالش کمبود بودجه نیز بر آن افزود گردید. بنیاد، در نظر دارد و تلاش خواهد کرد تا رسانه های آزاد در داخل کشور را مورد حمایت قرار داده و زمینه های کمک رسانی مسلکی به آنان را جستجو و عملی سازد. به همین گونه، تعدادی از خبرنگاران پس از مهاجرت به ایجاد رسانه ها و نهاد های خبری اقدام کرده اند که کار شان در مراحل اولیه قرار داشته و نیازمند حمایت مسلکی است. بنیاد، در تفاهم با نهاد های بین المللی تلاش خواهد کرد تا زمینه ی حمایت و بهبود کار مسلکی در این رسانه ها و نهاد ها را فراهم ساخته و در نتیجه آزادی بیان و هم چنان حق دسترسی به اطلاعات و چرخش سالم اطلاعات را مورد پشتیبانی قرار دهد.

۱۰- تلاش در جهت نهادینه ساختن حق دسترسی به اطلاعات در افغانستان :

حق دسترسی به اطلاعات یکی از حقوق اساسی و انکارناپذیر بشری در جهان کنونی بوده که حکومتداری سالم و زمینه های انسانی زیست باهمی و تفاهم را تضمین می کند. بنیاد، تلاش خواهد کرد تا حق دسترسی به اطلاعات در افغانستان را با استفاده از تمام ذرایع و امکانات موجود نهادینه بسازد. در جهان امروز، حتا اگر حکومت های مستبد از تأمین این حق خودداری کرده و در برابر آن مانع ایجاد کنند، پیشرفت در گستره ی تکنولوژی به حدی چشمگیر است که عبور از چنان موانع را به ساده گی میسر می سازد. از همین رو، در کنار آن که بنیاد، تلاش خواهد کرد تا تمام اطراف دخیل در مسایل امروز افغانستان را به رعایت این حق تشویق و ترغیب کند، زمینه های پخش و چرخش سالم و آزاد اطلاعات را به رسانه ها مهیا ساخته و هم چنان دسترسی مردم به آن اطلاعات را نیز گسترش خواهد بخشید.

۱۱- زمینه سازی تحصیل در رشته های ژورنالیزم و اطلاعات عامه:

با توجه به نیاز میرمی که به خبرنگاران مسلکی و متخصصین اطلاعات عامه وجود دارد، بنیاد تلاش خواهد کرد تا زمینه تحصیل را به تعدادی از افراد واجد شرایط در رشته های متذکره فراهم گرداند. با توجه به وضعیت کنونی و ممنوعیت حق تحصیل دختران، ترجیحا تا بازگشت به شرایط عادی، حق اولیت به دختران داده خواهد شد.